

Raadsvoorstel

Status: Besluitvormend

Agendapunt:	4 + 2
Onderwerp:	Programmabegroting 2021-2024
Datum:	6 oktober 2020
Portefeuillehouder:	drs. R.W.J. van Leeuwen
Decosnummer:	1159
Informant:	Ellen Schrijver e.schrijver@dalfsen.nl (0529) 488333/06-40062239

Voorstel:

1. De programmabegroting 2021-2024 vast te stellen en daarmee:
  - a. in te stemmen met de voorgestelde invulling van de ombuigingen (hoofdstuk 2);
  - b. in te stemmen met de volledige inzet van de stelpost ambities Raad ter dekking van het tekort;
  - c. in lijn met het landelijk beleid, de incidentele extra opbrengsten voor Jeugd (voor 2019 t/m 2021) eveneens op te nemen in 2024 (conform 2022/2023);
  - d. € 0,5 mln te onttrekken aan de algemene reserve vaste buffer en toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar m.i.v. 1 januari 2021;
  - e. de inzet van de algemene reserve vrij besteedbaar t.b.v. de spreiding van het vastrechtstarief voor afval terug te draaien.
2. De kredieten voor het jaar 2021 uit het Investeringsplan 2021-2024 beschikbaar te stellen (Bijlage Investeringskredieten).
3. Het saldo van de septembercirculaire 2020 te verrekenen met het meerjarensaldo en de begroting 2020-2024 daarop te wijzigen.
4. Voor 2021 de kostendekkendheid van leges naar 100% aan te passen en de begroting 2021 daarop te wijzigen naar aanleiding van het onderzoek kostendekkendheid en leges.
5. Kennis te nemen van de notitie corona.

Inleiding:

Voor u ligt de Programmabegroting 2021-2024. Vanuit de Perspectiefnota 2021-2024 lag er een forse opgave te komen tot een structureel sluitende begroting, uiterlijk in 2023 maar zoveel eerder als mogelijk. Wij zijn er in geslaagd aan uw raad een sluitende begroting te presenteren.

De neiging zou kunnen bestaan om deze ontwikkelingen voorlopig 'on hold' te zetten. Het opstellen van de programmabegroting in deze turbulente tijd is een pittige opgave. Juist door plannen te blijven realiseren en niet alle nieuwe ontwikkelingen voor ons uit te schuiven, geven we een impuls aan de samenleving. Daarnaast willen we ook voor onze kwetsbare inwoners een vangnet blijven bieden. Met de keuzes die we maken zorgen we ervoor dat we ons blijven inzetten voor onze inwoners en ondernemers en houden we de voorzieningen op peil. Dat vraagt om een goede balans tussen investeren en versoberen. Met de programmabegroting 2021-2024 die wij aan uw raad voorleggen, blijven we vasthouden aan waar we voor staan: het stimuleren en ondersteunen van onze samenleving, nu en voor de toekomst.

Ons voorstel gaat uit van een structureel sluitende begroting vanaf 2023 e.v.. Om deze structureel sluitende begroting te kunnen realiseren, stellen wij u verschillende ombuigingen voor. Dit raakt zowel ambities als bestaand beleid, op alle programma's en betreft zowel uitgaven als inkomsten. Eveneens wordt u een voorstel gedaan om onze inkomsten de komende jaren verder te verhogen. In 2021 en 2022 zal een beroep moeten worden gedaan op de algemene reserve vrij besteedbaar. Over de gehele begrotingsperiode 2021 - 2024 wordt per saldo € 1.660.000 (structureel en incidenteel saldo) onttrokken aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

Wij presenteren onze ombuigingsvoorstellen in hoofdstuk 2 in de begroting in lijn met de negen kaderstellende vragen zoals die aan u zijn voorgelegd in de perspectiefnota.

Ons voorstel voor invulling van de ombuigingen is zowel cijfermatig en inhoudelijk reeds in de begroting verwerkt danwel inzichtelijk gemaakt. Dit betekent dat indien u instemt met het ombuigingsvoorstel de begroting zonder wijziging kan worden vastgesteld. Eventuele wijzigingen moeten via amendementen worden ingediend. Wij hebben voor uw raad alle aangedragen ombuigingsvoorstellen vanuit de organisatie in hoofdstuk 2 en separate bijlage 2 'voorstel ombuigingen', inzichtelijk gemaakt. Op basis van dit inzicht kunt u afwijken van de door ons voorgestelde invulling van de ombuigingsopgave.

Aangezien de septembercirculaire pas verschijnt op/na Prinsjesdag zijn de gevolgen daarvan niet meer in de conceptbegroting meegenomen. De notitie volgt daarom separaat. Het onderzoek kostendekkendheid tarieven en leges is nog niet afgerond en deze notitie wordt nagezonden.

Vanaf begin 2020 hebben we te maken met de corona-pandemie. Omdat de informatie per dag aan (grote) veranderingen onderhevig is, hebben we ervoor gekozen een separate notitie op te nemen om de gevolgen enigszins te kunnen duiden.

Argumenten:

1.1 De gemeenteraad is wettelijk verplicht de begroting vast te stellen.

Op grond van de Gemeentewet stelt de gemeenteraad de begroting vast in het jaar voorafgaand aan dat waarvoor zij dient.

1a. Wij doen u een voorstel voor de invulling van de ombuigingen.

In hoofdstuk 2 van de begroting (en meer gedetailleerd per programma) presenteren wij u ons ombuigingsvoorstel. Het is aan u om een daadwerkelijke keuze te maken ten aanzien van de ombuigingen. Wij hebben voor u de keuzemogelijkheden inzichtelijk gemaakt in bijlage 2 'voorstel ombuigingen'. In deze separate bijlage treft u alle aangedragen ombuigingsmogelijkheden vanuit

de verschillende eenheden aan. In dit totaal overzicht is met name dieper ingezoomd op wettelijke taken die wij als gemeente uitvoeren maar waar wij door aanpassing in ons eigen beleid denken te kunnen bezuinigen. Ook worden er vanuit het projectplan Grip op sociaal domein maatregelen gepresenteerd die tot kostenbesparingen leiden.

1b. De stelpost ingrepen Rijk/ambities raad volledig in te zetten

Wij stellen u voor de stelpost ingrepen Rijk/ambities raad volledig in te zetten om het tekort te beperken. Dit is in lijn met de algemene beschouwingen bij de perspectiefnota 2021-2024.

1c. De incidentele extra opbrengsten voor Jeugd (voor 2019 t/m 2021) ook op te nemen in 2024;

Het kabinet heeft besloten extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget voor 2019, 2020 en 2021. Aanvullend wordt onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben.

Onze toezichthouder (provincie Overijssel) weegt het voorgenomen onderzoek en de uitkomsten daarvan mee in de beoordeling van de meerjarenraming in de gemeentelijke begrotingen. Hiertoe heeft het Rijk een richtlijn opgesteld. De kern van deze richtlijn is dat de extra middelen jeugdzorg mogen worden aangemerkt als structureel dekkingsmiddel. In lijn met deze richtlijn hebben we daarom in de conceptbegroting een stelpost van € 400.000 opgenomen. Aan de voorwaarde dat de gemeente zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten, wordt voldaan.

1d. De raad is het bevoegde orgaan te besluiten over de inzet (dan wel het overhevelen van) reserves.

In 2020 is de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2020-2023 vastgesteld. Het risico wordt bepaald op basis van de Monte Carlo methode en komt uit op een bedrag van € 3.300.000. Om jaarlijkse schommelingen te voorkomen wordt het minimum naar boven afgerond. Dit betekent dat de algemene reserve vaste buffer miv 1 januari 2021 vastgesteld wordt op € 3.500.000. Met als gevolg dat de stand van de algemene reserve vaste buffer met € 500.000 kan worden verlaagd. Voorgesteld wordt om deze toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

1e. Bij het vaststellen van de begroting 2020-2023 is besloten de voor de spreiding van het vastrechtstarief benodigde financiële middelen in 2021, 2022 en 2023 te dekken via incidentele onttrekkingen uit de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar (totaal € 90.587). Omdat de kosten minder hard stijgen dan verwacht kunnen wij volstaan met het saldo in de voorziening afval, daarom stellen wij voor dit besluit terug te draaien.

2.1 Conform de financiële verordening stelt uw raad de investeringskredieten voor het komende begrotingsjaar beschikbaar.

In de financiële verordening is opgenomen dat de kredieten, zoals vastgesteld in het investeringsplan 2021-2024 bij het vaststellen van de Programmabegroting 2021-2024 beschikbaar worden gesteld voor het komende begrotingsjaar. Door vanwege ombuigingsvoorstellen verschoven kredieten zijn dus niet opgenomen.

3.1 Verwerking van de septembercirculaire.

Op Prinsjesdag, 15 september jl. is de septembercirculaire openbaar gemaakt. De gevolgen hiervan vindt u in de notitie bij de septembercirculaire. Dit wordt de eerste begrotingswijziging op de Programmabegroting 2021-2024 en op de begroting 2020.

3.2 Actuele informatie is van belang om tot een goede bestuurlijke afweging te komen.

Met het financieel verwerken van de septembercirculaire wordt een actuele stand van zaken van "de bijdrage uit het gemeentefonds" gegeven.

4.1 Onderzoek kostendekkendheid

De uitkomsten van het onderzoek kostendekkendheid geven een mate van kostendekkendheid van 90%. In verband met het ingaan van de Omgevingswet per 2022 stellen wij voor incidenteel (voor 2021) de kostendekkendheid te verhogen tot 100%. Dit betekent een voordeel voor de begroting 2021 van € 200.000. Effecten van het onderzoek kostendekkendheid zijn vanwege het moment van beschikbaar komen van de informatie niet verwerkt in de begroting. Conform de notitie bij de septembercirculaire besluit u hierover separaat in deze begrotingsvergadering.

5.1 Corona

Vanaf begin 2020 hebben we te maken met de corona-pandemie. Omdat de informatie per dag aan (grote) veranderingen onderhevig is, hebben we ervoor gekozen een separate notitie op te nemen om de gevolgen enigszins te kunnen duiden.

Kanttekeningen en risico's

Corona

Door de uitbraak van het coronavirus en de maatregelen die zijn genomen om verdere verspreiding te voorkomen zijn er veel onzekerheden. Door alle veranderingen die nog dagelijks plaatsvinden zijn deze onzekerheden zowel beleidsmatig als financieel lastig te duiden.

Specifieke risico's ten aanzien van het sociaal domein als gevolg van opnemen 'stelpost uitkomsten onderzoek jeugdzorg', kostenraming op niveau 2019 en te treffen (Jeugd en WMO) maatregelen gericht op beheersing kosten.

Hieronder benadrukken wij voor de onderdelen jeugd en WMO de volgende onzekerheden dan wel risico's:

- De extra toegekende middelen jeugdzorg zijn aangemerkt als een structureel dekkingsmiddel. Dit brengt echter ook een risico met zich mee gelet op het feit dat hierover door het Rijk nog geen toezeggingen zijn gedaan.
- De kosten zijn op dit moment geraamd op het niveau van 2019 overeenkomstig hetgeen u heeft vastgesteld bij de perspectiefnota.
- Met de stijgende vraag binnen het sociaal domein zijn maatregelen nodig om zorg te kunnen blijven bieden en de zorgkosten voor de gemeente beheersbaar te houden. Wij treffen derhalve maatregelen gericht op de beheersing van de kosten binnen het sociaal domein. Hiertoe is een programmaplan 'grip op jeugd' en projectplan 'grip op Wmo' opgesteld. Wij hebben een taakstelling opgenomen voor het onderdeel jeugd en WMO gelet op de uitvoering van dit programma. Uiteraard is de realisatie hiervan geen zekerheid.

Gelet op deze geschetste ontwikkelingen hebben wij een stuurgroep in het leven geroepen om op de uitvoering van de plannen te sturen en de uitkomsten hiervan te monitoren.

Alternatieven:

Voor keuzemogelijkheden wordt verwezen naar de bijlage voorstel ombuigingen.

Duurzaamheid:

De ombuigingen hebben o.a. betrekking op de budgetten van duurzaamheid.

Financiële dekking:

Het uitgangspunt is een structureel sluitende begroting. Dit is ook het uitgangspunt waar onze toezichthouder, de provincie Overijssel, onze begroting op toetst. Het incidenteel presenteren van een nadeel geeft geen probleem voor de provincie. Een incidenteel nadeel komt ten laste van de algemene reserve vrij besteedbaar.

	Totaal saldo begroting	2021	2022	2023	2024
	(- is nadeel)				
	Saldo ppn 2021-2024	-2.832.000	-1.982.000	-1.572.000	-1.961.000
1	Raadsbesluit voorplein	0	14.750	14.750	14.750
2	Amendement meubilair en akoestiek hal	9.000	29.000	0	0
3	Meicirculaire	45.000	163.000	-79.000	338.000
	Subtotaal	-2.778.000	-1.775.250	-1.636.250	-1.608.250
4	Inzet stelposten	353.000	355.000	508.000	535.000
5	Bijstellingen	-658.000	-643.000	-599.000	-928.000
6	Ombuigingen	1.501.000	1.985.250	1.993.250	2.091.250
	Totaal begrotingssaldo 2021-2024	-1.582.000	-78.000	266.000	90.000
	Begrotingssaldo structureel	-1.376.000	-30.000	306.000	97.000
	Begrotingssaldo incidenteel	-206.000	-48.000	-40.000	-7.000
	Totaal begrotingssaldo 2021-2024	-1.582.000	-78.000	266.000	90.000
7	septembercirculaire	500.000	135.000	96.000	128.000
8	onderzoek kostendekkenheid	200.000			
	Totaal begrotingssaldo incl 7 en 8	-882.000	57.000	362.000	218.000

Communicatie:

Externe partijen die door de ombuigingen geraakt worden zijn door ons college geïnformeerd. Dit geldt ook ten aanzien van de ondernemingsraad.

De begroting zal digitaal te lezen zijn op <https://financien.dalfsen.nl>.

Vervolg:

Op grond van artikel 191 GW stuurt het college de door de raad vastgestelde begroting, binnen 2 weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 15 november 2019 naar gedeputeerde staten.

Bijlagen:

- Bijlage 1 : Programmabegroting 2021-2024
- Bijlage 2a: Voorstel ombuigingen
- Bijlage 2b: Voorstel inkomsten verhogen
- Bijlage 2c: Voorstel niet ombuigen
- Bijlage 3: Notitie Septembercirculaire 2020
- Bijlage 4: Notitie Corona
- Bijlage 5: Notitie onderzoek kostendekkenheid tarieven en leges
- Bijlage 6: Begrotingswijziging Septembercirculaire 2020

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de adjunct-gemeentescretaris / directeur,
H.J. van der Woude

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 6 oktober 2020, nummer 1159;

gelet op artikel 191 van de Gemeentewet en de Financiële verordening van de gemeente Dalfsen;

b e s l u i t :

1. De programmabegroting 2021-2024 vast te stellen en daarmee:
  - a. in te stemmen met de voorgestelde invulling van de ombuigingen (hoofdstuk 2);
  - b. in te stemmen met de volledige inzet van de stelpost ambities Raad ter dekking van het tekort;
  - c. in lijn met het landelijk beleid, de incidentele extra opbrengsten voor Jeugd (voor 2019 t/m 2021) eveneens op te nemen in 2024 (conform 2022/2023);
  - d. € 0,5 mln te onttrekken aan de algemene reserve vaste buffer en toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar m.i.v. 1 januari 2021;
  - e. de inzet van de algemene reserve vrij besteedbaar t.b.v. de spreiding van het vastrechtstarief voor afval terug te draaien;
2. De kredieten voor het jaar 2021 uit het Investeringsplan 2021-2024 beschikbaar te stellen (Bijlage Investeringskredieten).
3. Het saldo van de septembercirculaire 2020 te verrekenen met het meerjarensaldo en de begroting 2020-2024 daarop te wijzigen.
4. Voor 2021 de kostendekkendheid van leges naar 100% aan te passen en de begroting 2021 daarop te wijzigen naar aanleiding van het onderzoek kostendekkendheid en leges.
5. Kennis te nemen van de notitie corona.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 5 november 2020.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
drs. E. van Lente

de griffier,
drs. J. Leegwater